

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 114/17
Люксембург, 9 ноември 2017 г.

Заклучение на генералния адвокат по дело C-359/16
Ömer Altun и др./Openbaar Ministerie

Според генералния адвокат Saugmandsgaard Øe в случай на измама национална юрисдикция може да не вземе предвид удостоверението за социално осигуряване на командировани в Европейския съюз работници

Измамите, свързани с издаването на удостоверения Е 101 на командировани работници, представляват заплаха за съгласуваността на схемите за социална сигурност на държавите членки и своеобразна нелоялна конкуренция, като освен това поставят под въпрос равните условия на труд на националните пазари на труда

При проверка на заетостта на персонала на белгийско предприятие, което извършва дейност в строителния сектор в Белгия (Absa), службите за социален надзор в Белгия установяват, че от много години това предприятие практически не наема персонал, а възлага всички дейности, свързани с физически труд, на подизпълнители — български предприятия. Последните почти не извършват дейност в България и командирова работници, за да извършват като подизпълнители дейности в Белгия за Absa, донякъде с участието и в сътрудничество с други белгийски дружества. Заетостта на съответните работници не е декларирана пред белгийската институция, на която е възложено събирането на социалноосигурителните вноски, тъй като работниците притежават удостоверения Е 101, издадени от компетентната българска институция, удостоверяващи, че са осигурени в българската схема за социална сигурност¹.

Белгийските органи отправят до компетентната българска институция мотивирано искане за оттегляне на въпросните удостоверения, но последната не се произнася по това искане. Тогава белгийските органи започват съдебни производства срещу отговарящите за предприятието в качеството им, съответно, на работодател, служител или представители, първо, за това, че са подтикнали или оставили чужденци — които не са допуснати или на които не е разрешено да пребивават в Белгия за повече от три месеца, респективно да се установяват там — да работят, без да са получили предварително разрешение за това, второ, че към момента на постъпване на работа на работниците не са подали изискваната от закона декларация пред институцията, на която е възложено събирането на социалноосигурителните вноски, и трето, че не са осигурили работниците в белгийската служба за социално осигуряване.

С решение от 10 септември 2015 г. Hof van beroep Antwerpen (Апелативен съд, Антверпен, Белгия) осъжда заинтересованите лица, като констатира, че удостоверенията Е 101 са получени „чрез измама, като са били изтъкнати факти, които не отговарят на действителността, с цел да се заобиколят предвидените в общностната правна уредба условия за командироване и по този начин да се получи предимство, което не би било предоставено без тази схема за измама“.

¹ Удостоверение Е 101 се издава на формуляр по образец, съставен от Административната комисия за социално осигуряване на работници мигранти, създадена към Европейската комисия. Считано от 1 май 2010 г., в съответствие с регламенти (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социално осигуряване (ОВ L 166, 2004 г., стр. 1; Специално издание на български език 2007 г., глава 5, том 7, стр. 82) и (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година за установяване процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004 (ОВ L 284, 2009 г., стр. 1) удостоверение Е 101 стана документ в преносим формат А1.

Сезираният с делото Hof van Cassatie (Касационен съд, Белгия) решава да зададе на Съда преюдициален въпрос. Той иска да установи дали юрисдикция на приемащата държава членка може да обяви за недействително или да не вземе предвид удостоверение Е 101, когато от фактичката обстановка, въз основа на която трябва да се произнесе, може да се приеме, че удостоверението е получено или предявено с измама.

В своето заключение от днес генералния адвокат Henrik Saugmandsgaard Øe предлага на Съда да постанови, че удостоверение Е 101 не е задължително за юрисдикция на приемащата държава членка, когато тя установи, че това удостоверение е получено или предявено с измама. В такъв случай тази юрисдикция може да не го вземе предвид.

Генералният адвокат преди всичко припомня постоянната съдебна практика, според която удостоверение Е 101 обвързва институциите на приемащата държава членка. Следователно юрисдикция на такава държава членка не е оправомощена да проверява валидността на това удостоверение, докато не бъде отнето или обявено за невалидно. Генералният адвокат обаче подчертава, че постановеният от Cour de cassation въпрос не е обсъждан досега. Всъщност в това дело Съдът трябва да определи дали съображенията, които са в основата на неговата практика относно задължителния характер на удостоверение Е 101, важат и в случай на измама, установена от юрисдикция на приемащата държава членка.

В това отношение генералният адвокат отбелязва постоянната практика на Съда, според която правните субекти не могат да се позовават на нормите на правото на Съюза с цел измама или злоупотреба. Това означава, че при подобно положение заинтересованите лица не могат да се позовават на въпросното удостоверение и че се прилага общото правило, по отношение на работника да се прилага законодателството на държавата членка, на чиято територия той извършва дейност като заето лице.

На следващо място генералният адвокат счита, че обратното решение би довело до неприемлив резултат. Всъщност запазването на задължителния характер на удостоверението в случай на измама, установена от юрисдикция на приемащата държава членка, би означавало, от една страна, че отговорните за измамата лица могат да извлекат облаги от измамните си действия, и от друга страна, че в някои случаи юрисдикцията трябва да толерира или дори да покровителства измама. По-нататък измамите, свързани с издаването на удостоверения Е 101, представляват заплаха за съгласуваността на схемите за социална сигурност на държавите членки. Освен това използването на удостоверения, получени или предявени с измама, представлява своеобразна нелоялна конкуренция и поставя под въпрос равните условия на труд на националните пазари на труда.

Все пак той уточнява, че измамата трябва да бъде установена в състезателно производство със законови гаранции за заинтересованите лица и при зачитане на основните им права, в частност на правото на ефективни правни средства за защита. В този смисъл компетентните органи следва да представят доказателства за наличие на измама, а именно надлежно да установят, от една страна, че условията, въз основа на които е издадено удостоверението, не са изпълнени в конкретния случай (обективен елемент), и от друга страна, че заинтересованите лица умишлено са прикрили факта, че тези условия не са били изпълнени (субективен елемент). Единствено при тези конкретни обстоятелства юрисдикция на приемащата държава членка може да установи, че е налице измама, което ѝ позволява да не вземе предвид удостоверението.

На последно място относно правните последици от измамата генералният адвокат подчертава, че юрисдикцията на приемащата държава членка е компетентна единствено да не вземе предвид удостоверението и че констатацията, че е налице измама, може да има последици само по отношение на компетентните органи на тази държава членка.

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключение на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на заключението е публикуван на уебсайта CURIA в деня на представянето.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 3708

Кадри от прочитането на заключението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106